СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 52. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер 5. березня 1931. VOL. XXXIX. No. 52. Jersey City, N. J., Thursday, March 5, 1931. THREE CENTS.

СЕНАТ ПІДДЕРЖАВ ВЕТО ПРЕЗИДЕНТА

ВАШИНГТОН. — Президент Гувер заложив вето законопроєкту в справі розбудови Мосл Шолс, який перейшов звичайною більшістю голосів в обох палатах конґресу.

З приводу вета треба було перевести ще одно голосування в сенаті й палаті послів. Щоби повалити це вето, треба було зібрати кваліфіковану більшість, себто дві третині голосів.

Законопроєкт не знайшов такої більшости у сенаті, а тимсамим перепав.

Вето президента дало притоку авторови законопроєкту, сенаторови Нюрисови, до гострих атаків у сторону президента. Норис зазначував, що президент заложив вето, бо підпирає великі трости, а проєкт заявляється за те, щоб уряд оперував водними силами. А президент підчеркнув у своїм веті, що такі операції не належать до уряду, а входять в обсяг приватної ініціятиви горожан.

ШВАБ ВИПРАВДУЄ МІЛЮНОВІ БОНУСИ.

НЮ ЙОРК. — Чарлз М. Шваб, голова дирекції „Бетлегем Стіл Корпорейшен", перебрав на себе всю відповідальність за виплату урядовцям бонусів на суму $36,000,000.

Шваб каже, що виплатив у роках 1918 до 1930 титулом бонусів $25,151, 218. Між урядовцями компанії побирав один тільки Юджін Грейс, президент компанії, річно понад $1,000,000 титулом бонусу.

Шваб каже, що це було справедливо, бо це платили людині за „мозок". Шваб подає далі, що він, будучи президентом у компанії Карнеґі, побирав десятками літ теж понад міліон долярів річно титулом бонусів.

В додатку підчеркнув Шваб те, що компанія на бонусах нічого не втратила, бо її маєток побільшився на суму $1,360,000,000.

ПЯТНУЄ БАНКОВОГО СУПЕРІНТЕНДЕНТА.

НЮ ЙОРК. — Макс Д. Штаєр, котрий переводить слідство в справі „Бенк оф Юнайтед Стейтс", переслухував Джозефа А. Бродерика, стейтового банкового суперінтендента. При переслуханню закинув Штаєр Бродерикови недбальство в нагляді над банками, а далі те, що він не переводив контролі „Бенк оф Юнайтед Стейтс" цілий рік, хоч обовязаний був законом контролювати що пів року, та що він дбав більше про банкирів ніж про шеровців. Далі винив він Бродерика в тім, що він так довго протягав з замкненням банку, хоч знав, що з ним є недобре.

Бродерик виправдував себе тим, що не міг перевести контролі, бо перетяжений працею і не має відповідних сил до помочі, а не замикав банку скорше тому, що надіявся, що прийде до злиття банку з іншими.

НА ФИЛИПИНАХ НЕСПОКІЙ.

МАНІЛЯ. — Поліція впала на слід комуністичного заговору. Протиамериканське повстання мало підняти товариство, яке має біля 4,000 членів, головно комуністів. Зброю мало воно дістати з Японії.

Досі доходили відомости про заворушення, які викликувало племя Колорумс, котре є напів християнським і фанатичним, а у своїх громадських поглядах анархістичним, бо є проти всякої влади, судів, урядовців і податків та вірить, що людьми можна правити любовою, а не силою.

ТРАҐЕДІЯ НЕЩАСНОЇ ДОЧКИ.

НЮ ЙОРК. — Беніта Бишоф, 16-літня дочка Вивієн Ґордон, котру задушено у Вен Кортленд Парк, поповнила самогубство, отруївши себе ґазом.

Молода дівчина не могла пережити тих скандалів, які були поміщені в часописах у звязку з життям і траґічним кінцем її матери. Вона написала, що не може показатися в гай скул своїм товаришкам на очі й зі стиду відбирає собі життя.

ЗАБАГАТО ВИДАНО НА ВИБІР ДЕЙВИСА.

ВАШИНГТОН. — Сенатський комітет ствердив, що на вибори сенатора Джеймса Дейвиса з Пенсилвенії видано $1,117,649, себто майже такусаму суму, що й на вибори Вера, котрого не допущено до сенату задля високих видатків на виборчу кампанію.

Дейвис виправдує себе тим, що ті гроші пішли головно на вибір Бравна на ґовернора.

Разом з тим комітет ствердив, що самому Дейвисови не можна закинути нічого нечесного. Слідуючий конґрес рішатиме ще про важність вибору.

БОРА ЗА ВИЗНАННЯ СОВІТІВ.

ВАШИНГТОН. — Сенатор Бора виголосив у сенаті бесіду, домагаючися визнання совітів. Він заявив, що вірить в американський патріотизм і здоровий американський розум, тому не боїться комуністичної пропаґанди. Бора каже, що 7,000,000 безробітних не дозволяє Америці резиґнувати з совітського ринку збуту.

А дотого, кінчив Бора, можна замкнути границі на товари, але ніколи на думку, а товари менше важні ніж думка.

НОВА ҐАЗЕТА.

В Парижі почала виходити українська двотижнева ґазета „Незалежність". Напрям її національно-соборницький і дійсно незалежницький від чужих впливів. Видається вона париською ґрупою українських націоналістів.

Давно вже відчувалася потреба такої ґазети в Франції, де тепер знаходиться багато української еміґрації, якій польонофіли стараються підсунути свого „Тризуба". Вже вийшло трете число „Незалежности". Воно подає, як і перші два, багато цікавого інформаційного матеріялу не лише з життя української еміґрації, але й з рідних земель.

Бажано, щоб українська свідомо-націоналістична еміґрація в Америці підтримала цю одиноку в Европі українську соборницько - націоналістичну ґазету, що пропаґує ідею незалежности України без огляду на її сусідів. Річна передплата виносить для Америки 2 дол. 40 центів. Адреса ґазети така: Mr. Stasiv, 2, Cite de l'Avenire, Paris, XI. France.

КАТАСТРОФАЛЬНІ МОРОЗИ.

Радянська „Правда" повідомляє, що в околицях Омска панують катастрофальні морози. Дня 3 лютого ц. р. було там 62 ступ. Ц. зимна. На дорозі під містом замерзло 35 робітників. В літаках, які перелітали над Омском, попсувалися мотори й наступили 3 катастрофи. При муніційних складах в Омску знайдено рано замерзлих трох вартівників. Морози тревають дальше.

ПРИСУД СМЕРТИ У ЛЬВОВІ.

Дня 7 лютого ц. р. закінчилася перед львівським судом присяглих розправа проти Кондришина та Сарамаги, селян зі Старого Села (Любачівщина). Їх обвинувачували в тому, що вони вбили селянина Бориску. Судді присяглі потвердили щодо Кондришина питання про вбивство і його засудив трибунал на кару смерти, (шибениця). Підсудного Сарамаґу увільнили від вини та кари. Оборона зголосила касацію.

ЩЕ ПРО СЕНЗАЦІЙНИЙ ПРОЦЕС У БЕРЛІНІ.

Судовий процес проти 16-літної дівчини Лізи Найман, яка на спілку з двома любовниками вбила третього адоратора, Ульбріха, треває далі, виявляючи щораз то нові темні сторони цієї справи. Виявилося, що і вбитий годинникар був собі типом не кращим як його вбивники: в його кімнаті сконфіскowано майже 1,000 фотоґрафій нагих жінок, його любовниць, бо мав він такий звичай, що почінаючи з якою жінкою любовний звязок, насамперед фотоґрафував її на памятку, а ці фотоґрафії розвішував на стінах, як докази своїх тріюмфів. Також і Лізу Найман відфотоґрафував годинникар підчас першої стрічі і якраз ця фотоґрафія дала поліції можливість найти вбивників. Ліза Найман вродлива бльондинка, з ніжним виразом лиця, з дрібними рисами, а про її вроду говорить і те, що в її дільниці її називали „Ґретою Ґарбо". Любовник Лізи Штольпе, візник, має 22 роки. Ліза ввесь час на розправі плаче та хоч і признається до вини, то поважно обтяжує і Штольпа.

ЦІКАВИЙ ДОКУМЕНТ ПОВІТОВОГО СУДУ В ТЕРЕБОВЛІ.

Наслідком відомих подій, які відогралися в Глещаві 1 жовтня 1930. р. було цілковите знищення кооперативи. Тоді Надзірна Рада й Управа Кооперативи внесли скаргу на Державний Скарб через Прокураторію Скарбу. Крім того зажадала кооператива висилки судової комісії в цїли оглянення шкід. Цими днями дістала кооператива в Глещаві від повітового суду в Теребовлі за підписом судді Дейницького письмо, яке наводимо дослівно: UCHWAŁA. W sprawie wnioskodawczyni Koop. z obmież. por. w Hleszczawie przeciw Skarbowi Państwa przez Prokur. Skarbu, Oddział we Lwowie, o ubezpieczenie dowodu z wiziji lokalnej za przybraniem znawców. Wnioskowi odmawia się... a wnioskodawczyni (Kooperatywa) ma do dni 14. pod ekzekucją zwrócic skarbowi Państwa koszta w kwocie 10 zł. Uzasadnienie. Ubezpieczenie dowodu może mieć miejsce (po myśli §§ 384 j na st. p. c.) tylko w sprawach, które nadają się do dochodzenia ich w drodze postępowania sądowego — co w niniejszym wypadku nie zachodzi, gdyż Sąd nie był by właściwym do rozstrzygnienia sprawy, o którą tu chodzi.

Ubezpieczenie jest ponadto zbędne, albowiem fakta we wniosku podane dadzą się stwierdzić łatwo przez świadków. Trembowla, dnia 7. XII 1930. Dejnicki, s. powiat.

Отже вистарчають зізнання свідків, щоби подати скаргу на Державний Скарб, в таких випадках, коли функціонарі чи урядовці держави переступили межі компетенції і нанесли шкоду особам фізичним чи інституціям.

ВОДА В „РАЮ" ЗА КАРТОЧКАМИ.

„Красная Ґазета" подає, що радянська влада в Новоросійську ввела карточну систему на... воду. На родину видають по чверть ведра. Причиною того зарядження недостача води в місті, тому, що зле побудовано водопроводи, хоч вони коштували великі суми. Проби направи водопроводів безуспішні.

АРЕШТУВАЛИ ІНЖИНІРА.

Дня 2. лютого арештували у Львові інж. Йос. Стикса, власника будівельно-водопровідного заведення на Знесіні під фірмою Ант. Кунц. Інж. Стиксі закидують, що фальшував бухгальтерійні книги, щоби платити менші податки та намовляв публичних урядовців до службових надужить.

МІСС ЕВРОПА.

Дня 5 лютого ц. р. в Парижі вибрано місс Францію — місс Европою. Вона називається Іванна Жія, походить з Ґасконії. Перед голосуванням конкурсового суду кандидатки до титулу „місс Европа" перевели між собою голосування і вибрали Іванну Жія місс Европою.

ПОМПУЮТЬ СВОЇХ ПІДДАНЦІВ.

Большевики в Росії всякими способами помпують своє громадянство. Видали вони розказ, що хто в державнім банку держить свої гроші, той буде мати вигоди при купованню одежі. Таким способом хочуть большевики випомпувати гроші від людей.

ВЛОМ ДО ЦЕРКВИ.

Д церкви в Динисках (пов. Рава Руська) вломилися місцеві нарубки Семко Назар і Іван Бурда та взялися розбивати ковані деревляні скрині, в яких були громадська та церковна каса. Вони вчинили такий ґалас, що збудили місцевого пароха о. Скоромовича. Священик увійшов у захристію. Вломники стріляли до нього, та не вцілили. Тоді один вломник загасив свічку, що її мав священик у руці, вдарив священика дручком по руках, а другий відтрутив його на бік. Потім вломники втекли. Поліція арештувала обох вломників.

ПОСТРІЛИЛИ СВІДКА З ВАРШАВСЬКОГО ПРОЦЕСУ.

Між Рембертовом і Радостю (коло Варшави) шофер маневрового баталіону знайшов біля касарні жандармерії постріленого в голову Пужицького, що був на услугах поліції та обтяжив обвинувачених у процесі за здогадний замах на Пілсудського. Пужицького перевезли до Варшави до його тещі. Кажуть, буцімто Пужицького в 2 год. попол. у суботу схопило двох невідомих людей, як він виходив з брами Закладу Обезпечень при вул. Длугій, всадили на силу в авто і вивезли до Рембертова. Там казали йому висісти, вистрілили в голову, він упав у рів непритомний.

Пізніші вісти доносять, що Пужицький сам постріливея.

СТРАШНА ПІМСТА КІТКИ.

В селі Теневичі у виленському воєвідстві в домі селянина Мілярдовича жила кітка з трома маленькими котятами. Трилітній синок хазяїна зловив одного дня одно котятко й на очах кітки кинув до горіючої печі, де нещасне звірятко згоріло. Стара кітка зараз по випадку повиносила малі з дому, а затямивши собі, хто є вбивником її дитини, вночі перегризла синови горло.

Другого дня знайшли родичі зимного трупа сина.

КРІЗА В УГЛЕВІМ ПРОМИСЛІ ЮГОСЛАВІЇ.

Білгородська преса повідомляє, що з приводу зменшеного збуту вугля в Юґославії найбільше гірниче підприємство, „Тріфайль", виповіло всім своїм робітникам і урядовцям збірні умови. Підприємство зменшує продукцію вугля, а навіть закриває зовсім кілька менших шибів.

ТЯЖКО БУТИ НАВІТЬ ЗЕМЛЕВЛАСНИКОМ.

У польській пресі знаходимо таку новинку: На вул. Нововейській у Варшаві, на фронтоні одного дому, знаходимо такий характеристичний надпис:

„Далесь мі, Боже, з Твоей
Опатшносьці,
Дайже і тему, ктури мі
заздросьці".

Часи змінилися. Символом цієї зміни є такий випадок, що трапився цими днями в блонськім повіті. Один землевласник, що не міг дати собі ради з фінансовими труднощами, випродав свій інвентар, звільнив службу, зачинив ворота фільварку, ключі відослав старості, а на воротах наклеїв листок із надписом:
Господарюй, Пане Боже,
Бо Липинський вже не може...
і пішов у світ.

ГОЛОД НА БУКОВИНІ

В ХЛІБОРОБСЬКІЙ ДЕРЖАВІ, ЯКА НЕ ЗНАЄ, ДЕ ДІВАТИ ЛИШКИ ЗБІЖА, НАСЕЛЕННЯ ГОЛОДУЄ.

ЧЕРНІВЦІ (Буковина). — Голод серед населення Буковини, а в тім числі й серед українського селянства, все більше поширюється. Нарешті вже й правительство звернуло свою увагу на страшну біду, яка навістила багату колись хліборобську Буковину. До цього часу румунські урядові чинники й румунська преса старалися закрити те, що голод все більше опановує Буковиною. Та нарешті стало неможливим далі мовчати й уряд рішив орґанізувати сяку-таку допомогу голодуючому населенню.

Міністерство рільництва спільно з міністерством справ внутрішніх нарешті зорґанізовало постачання кукурудзи на Буковину. Експортова й імпортова централя кооператив має закупити в буковинських землевласників кукурудзу, щоб роздати її населенню голодуючих місцевостей. Кукурудзу будуть роздавати на основі урядово складеної листи. Таким способом уряд сподівається ратувати буковинське населення від голодової смерти.

Ґазети подають, що ця допомога призначена головно для південної Буковини, де населення стоїть перед голодовою смертю. Та не тільки в полудневій Буковині селянство голодує, але не менша біда і в українській Ґуцульщині. Там люди вже давно їдять лише бараболю й ячміну мамалиґу, та й того вже не стає. Разом з тим населення Ґуцульщини найбільше задовжене й зубожіле, а податкові урядники ще й тепер без усякого жалю стягають з населення державні податки, продаючи останню кожушину голодного й босого населення.

Ні помочі, ні відповідного заступництва українське населення в Румунії не має. Інтереси українського дрібного хлібороба нічим не оберігаються. Населення Буковини ще до сьогодня не одержало воєнного відшкодування, ні підвищення жебрачої пенсії воєнним вдовам, сиротам і калікам, що вже давно й нераз ухвалювалося ріжними урядами. Решки свого господарства селянство змушене випродовувати за безцін, щоби заплатити податки та тимчасово вратуватися від голодової смерти.

КІНЕЦЬ ІНДУСЬКОЇ БОРОТЬБИ.

НЮ ДЕЛІ (Індія). — Несподівано для богатьох переговори Ґандія з віцекоролем Індії, лордом Ірвіном, прийшли до успішного закінчення. Індуси здобули собі право виробляти й добувати сіль з власних озер, не оплачуючи її великими державними податками. Це була головна умова дальших переговорів Ґандія на шляху до повного замирення в Індії.

Представники індуських націоналістів візьмуть участь у дальших працях конференції „довкола круглого стола", яка збереться в Індії. Віцекороль має скоро оголосити декрет про звільнення з вязниць арештованих за ворохобню в часи активної боротьби, яку рік тому розпочав Ґанді. В свою чергу Ґанді звернеться до населення з закликом припинити свої виступи проти Анґлії, перестати пікетувати европейські крамниці та виконувати обовязки, які покладено на населення істнуючими законами.

НОВА ПОЛЬСЬКА КОНСТИТУЦІЯ.

ВАРШАВА (Польща). — Урядовий бльок вніс до сойму проєкт нової конституції Польщі, яку Пілсудський старається вже довший час впровадити в життя. Головна зміна конституції торкається прав президента держави. Президента, по проєкті цієї конституції, мається вибирати загальним голосуванням на сім років з числа двох кандидатів. Одного з них іменує уступаючий президент, а другого сойм спільно з сенатом.

Президентови надається право розвязувати сойм і сенат, призначати нові вибори й затверджувати, або не затверджувати вибори. Президент по новій конституції сам має призначати членів уряду, які будуть відповідальними перед ним. Парлямент зможе привести уряд до резиґнації лише абсолютною більшістю голосів. Президент матиме право підписувати без парляменту мирові й міждержавні договори.

В теперішньому сенаті знаходиться 111 сенаторів, а по новій конституції має бути 150. З того числа 100 вибиратиме населення, а 50 призначатиме президент держави. Нова конституція має впровадити властиво такий стан, що сойм і сенат будуть лише виконцями волі президента.

БОЛЬШЕВИКИ ХОЧУТЬ ДІСТАТИ КРЕДИТИ.

МОСКВА (СССР). — Переговори між представниками радянського уряду та німецькими індустріяльними маґнатами, які тепер перебувають у Москві, зайшли в сліпий кут. Большевики хочуть дістати від Німців принаймні на пять років величезні кредити, але Німці зовсім не схиляються до бажання такі кредити дати.

Тут кружляє така поголоска, що коли большевики заявили Німцям, що вони хочуть дістати від них ріжні фабрикати на сотки міліонів долярів у кредит на пять років, то Німці на це лише запитали: „Коли відходить слідуючий потяг до Берліна?"

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 110. of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

УКРАЇНСЬКЕ ХОТІННЯ

Москвофільська „Правда" бідкається, що ще нема „кристалізації українського хотіння". І от тому українська справа стоїть так зле на міжнароднім полі. Так пише „Правда", та ще й покликується на „Свободу", неначеб ми теж були того самого погляду.

Коли ми згадуємо про те, то тільки тому, щоби показати, до яких абсурдів можуть доходити навіть образовані люди, коли відібються від дійсного життя і дійсної живої ідеї.

Українське хотіння пробивалося через цілу нашу історію, але хіба наші москвофіли можуть розуміти духа Хмельницького чи Мазепи? А як би не були національними трупами, то хіба це можливо, щоби до них не проговорили огненні слова Шевченка чи Франка з їх змаганнями до одної соборницької держави від Кавказу до Карпат? Та ні, високі й благородні почування наших духових велитнів, ні навіть геройська наша недавня боротьба з Москвою і Польщею не годні зрушити тих, що померли. Українське хотіння є, воно скристалізоване, але його не відчують мертві, ні не добачають сліпі. Куди не оглянемося, в які чужинецькі журнали не вглянемо, всюди знаходимо щораз більше розуміння для української ідеї. Не добачують цього тільки москвофільські колоди.

Ми не дуримо себе, що українська ідея вже просякла в усі наші низи, та що вона стоїть твердо на міжнароднім ґрунті. Але ми свідомі того, що вже її ніяка сила не зможе знищити, а якби навіть і могла, то ми боротисямемо за неї до останніх сил, щоби її вдержати, як боролося й бореться в цілім світі у всі часи все благородне за всі високі й гуманні ідеали.

І не закриваємо своїх помилок та промахів. Ми знаємо, що вони є переходові. Зате вічно сильною і непомильною є сама українська ідея, виложена виразно пророчим духом ґеніїв нашого народу. Це є й українським хотінням.

Москвофільство є без хотіння. І тому загибає, ожидаючи в роді таких як „Лемко" воскресення з боку царської Росії, або й совітської, бо й совіти для них це „Единая Неділимая Святая Русь". Або видає нам ріжних Михайлів Бачинських, котрі виходять послами з польської державної лісти та складають у соймі вірнопіданчі польські заяви і пятнують українство, як зрадники свого народу.

М. Ніцкевич.

ПОЛЬСЬКА САНАЦІЙНА ПРЕСА, УРЯДОВІ ТА ПОЛІТИЧНІ ЧИННИКИ ПРО ПАЦИФІКАЦІЮ НА ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ

(1)

Коли справа т. зв. пацифікації на українських землях під Польщею набрала такого розголосу, що годі її було вкрити перед світом, польська преса и відподальні громадські та політичні чинники заявили, що пацифікація Східної Галичини була проявом сили у відповіди на провокацію. При такому твердженню всі вони залишилися й до сьогодняшнього дня.

„Слово Польске" (ч. 292 з 25. X. 1930 р.) пише: „Так звана пацифікаційна акція була природнім необхідним в імя найпростіших і найперших обовязків держави, що наглядає за безпечністю майна й життя громадян, покликаним наслідком злочинної роботи підпалячів, керованих московськими й берлінськими аґентурами."

З нагоди внеску українського посольського клюбу в справі пацифікації теж саме „Слово Польске" пише таке: Український клюб не вносить інтерпеляції й не зголошує внеску в справі саботажових злочинів, в справі нечуваного нищення майна горожан держави й в справі підривання саботажистами авторитету держави за гроші Берліна. Натомісць домагається покарання державних орґанів, котрі саботажеви й антидержавним підбурюванням... в рішучий спосіб зробили кінець."

Ідентичного погляду щодо пацифікації на українських землях тримається краківський „Час". Він пише: „Не підлягає найменшому сумнівови, що заряджені там (на українських землях — М. Н.) репресії були конечними й необхідними. Треба було негайно й всіма засобами перервати огидну серію підпалів, котрі спричинювали не тільки поважні матеріяльні шкоди, але в найбільшій мірі деморалізували спокійну руську людність. Безкарність злочину витворювала все нових та нових злочинців і ставила польську людність у безнадійне положення. До якого ступня репресії були необхідними, це повів позитивний їх наслідок. Підпалювання й атентати перестали істнувати й велика частина території держави була звільнена від небезпечного терору. Потерпіли при тому денеде також одиниці невинні, було одначе неможливим у звязку з масовими злочинами й такимиж репресіями уникнути помилок. Тільки зла воля може з цього приводу кувати зброю проти нашої влади. Тепер виновники знаходяться в руках суддів, котрі скажуть останнє слово в тій сумній справі. Щойно судові вироки викажуть, яких розмірів набирала злочинна пропаґанда й які могла мати наслідки, колиб її не було припинено. (Між іншим досі ні одного судового вироку в справі саботажів не видано — М. Н.). **Жадна держава не моглаб інакше поступити в подібній ситуації.** Пригадаймо хочби англійські репресії проти Ірляндців малощо не на переродні усамостійнення Ірляндії".

В справі внесення нашого польського клюбу щодо пацифікації головний орґан санації, варшавська „Ґазета Польска" заявляє, що соймовий клюб безпартійного бльоку буде голосувати проти наглости того внесення й не допустить до дебат над ним на пленумі в сучасну хвилю, передусім через те, що за кілька днів в Женеві почнеться сесія Ліґи Націй і режисер з Берліна, що виступив в обороні Українців, прагне акомпаніменту.

Українська справа представляється польськими чинниками як чужинецька інтриґа не тільки в межах Польщі, але й в широкому світі. „Век Нови" (22. I. 1931) повідомляє, що ґенеральний підпрокуратор стейту Іллінойс, Геронім Юревич, розіслав до кількох сенаторів і членів конґресу лист з виясненнями в справі антипольської пропаґанди Українців і Німців в Злучених Державах. В цьому листі підпрокуратор Юревич „вияснює", що антипольська пропаґанда Українців є керована з головного їх бюра з міста Вінніпеґу в Канаді... І що Українці в тій акції мають підперття німецьких фашистів. Ця акція має своєю метою, переконує Юревич, відірвання українських земель від Польщі й прилучення їх до Радянської України. Далі п. Юревич пише, що радянський уряд і німецькі фашисти підпомагають Українців у їх насильствах у Східній Галичині."

Отже криваві події, що мали місце на наших землях в осени минулого року, Поляки освітлюють як чужинецьку, зокрема німецьку, провокацію.

Також усіх тих, хто хоче ствердити, що т. зв. пацифікація була направлена не проти безпосередніх виконавців саботажів, а проти цілого українського народу під Польщею, польська преса галасливо називає німецькими провокаторами.

Під цим оглядом є надзвичайно характеристична стаття в часописі „Ілюстровани Курєр Цодзєнни" (ч. 286. 1930 р.), що зявилася під заголовком „Міліярд дурниць і двіста тисяч... арештованих Українців". Написана вона зприводу опублікования в американських денниках статтей про „пацифікацію". В названій передовиці „Курєра" читаємо: „Польща є призвичаєна, що внаслідок спритної пропаґанди наших ворогів та вродженої, здається, пропаґандової нездатности польської сторони — курсують у світі про нас найжахливіші нісенітниці й очернювання. Не зважаючи на це призвичаєння, зі здивованням читаємо безмежно цинічні брехні, які являються в ріжних ворожих нам заграничних часописах у звязку з випадками в Східній Малопольщі. І треба відразу сказати: нісенітниці про відносини в Східній Малопольщі виписують ті самі денники, котрі є в близьких відносинах з німецькою пропаґандою..."

„Ілюстровани Курєр Цодзєнни" твердить, що всі статті, які міститься в чужинецькій пресі про польські безправства на українських землях, є грубо оплачені Німцями.

Одначе цей часопис, за польським амбасадором в Америці, Філіповичем, вважає за необхідне спровадити на місце останніх подій чужинецьких денникарів, які бесторонко розслідилиб справу та бесгоговорне її освітилиб, але це мають бути чужинці не з Берліна".

Зразком польської безмежної демаґоґії по відношенню до безсторонніх чужинців, що стремлять поінформуватись з першого жерела про „пацифікацію" українського народу під Польщею, може служити замітка в томуж „Курєрі Цодзєнному" (ч. 288, 1930) під заголовком: „Берлінсько- російські аґенти бушують по Східній Малопольщі в масці денникарів". Мова там іде про знаменитого Дея, який в товаристві львівського лікаря Маріяна Панчишина й інших українських громадян поїхав до села Гаїв, щоб розпитати селян про польське насильство над ними. В замітці читаємо: „Не зважаючи на пізний вечірний час, самозванча комісія згромадила на майдані біля тамошньої „Просвіти" натовп хлопів, до яких виголошено промову, взиваючи їх, щоби зголошували свої жалі на польські власти перед прибувшим спеціяльно зза кордону здогадним делеґатом Ліґи Націй". На підтвердження, що п. Дей дійсно є німецьким аґентом, „Курєр" пише, що він **досконало володіє німецькою мовою.** Щодо закиду про те, що п. Дей є не тільки німецьким аґентом, але й російським „Курєр" не наводить жадних „доказів".

Як відомо, п. Дей ніколи не заявляв себе делеґатом Ліґи Націй, а все тільки журналістом.

Ціле товариство, як відомо, було заарештоване. Замітка заарештовано. Замітка закінчукінчується словами: „Польська опінія з обуренням довідується про антидержавну акцію, підняту певними українськими колами, котрі спроваджують зза кордону аферистів, що називають себе денникарями, з метою скомпромітовання держави на зовні..."

З самої вже замітки слідує, що ані п. Дей, ані доктор Панчишин і взагалі ніхто з товариства, що навідались до Гаїв разом з п. Деєм, не підбурювали селян проти влади. Але це не перешкодило „Курєрові" назвати описану візиту до Гаїв „антидержавною діяльністю". Отже в Польщі навіть інформуватися небезпечно.

Влада заарештувала п. Дея і його товариство, а разом з тим день пізніше, то значить 25. X. 1930 р. „Слово Польске" пише: „Знана енунціяція міміністерства внутрішних справ на конференції для заграничної преси, повна багатої вимови цифр і фактичних даних виявила, що Польща абсолютно не має чого укривати в трох південно-східних воєвідствах, що моглоб стати причиною боротьби з нашою державою на широкому світовому форумі—навпаки, „льокальні візії", що доконуються чужинцями, є нам у великій мірі на руку, бо викажуть цікавим чужинцям чорним на білому, скільки то добра громадян Річи Посполитої впало жертвою бандитської роботи підпалячів. Ніщо не може бути нам більше на руку з точки погляду престижу держави за кордоном в площині відносин уряду до так званих меншостей, як ознайомлення цікавих пришельців згідно з правдою, з одного боку з величезною творчою працею, яку держава на протязі свого 12-ліття виконала на землях етнічно мішаних зусиллями польської державної влади в царині **орґанізації шкільництва, господарського й культурного життя,** з другого боку, як обсервовання зблизька тими закордонними гістьми з жнивами тик конкретних злочинів..." Далі йде мова про саботажі й підпали, виконувані Українцями.

(Далі буде).

ПЕРЕПИСКА АДМІНІСТРАЦІЇ.

Яким Винник, Шенандоа, Па. В оголошенню, яке поміщено в „Свободі" в справі пошукування Вашої родини, хтось надужив Вашого імени. Ми Вам пересилаємо надіслане нам у тій справі письмо в реґістрованім листі й Ви можете потягнути винного навіть до судової відвічальности.

ПОДЯКА.

Я, нижче підписаний член 325 відділу У. Н. Союза, дякую сердечно урядникам У. Н. Союза за уділення мені 50 дол. запомоги з запомогового фонду. Я хорую поверх шість місяців.

Микола Ткач,
Бруклін, Н. П.

Карло Чапек.

МІНДА, АБО ПРО ПЛЕКАННЯ СОБАК

(2)

Кождий пес має навички: а) загально-собачі, б) свої спеціяльні.

До загально собачих навичок належить наприклад ця, що кожен справжній пес повертиться тричі довкола, заки покладеться, або, що облизується, коли гладите його голову. Та прошу вас не випробовувати того на чужих собаках. Що торкається спеціяльних навичок, то ямник, або харсун (звичайно зовуть його лісничим), має інші прикмети, а ще інші має доберман, шпіц, бульдоґ, пінчер, терієр і т. д. Мінда, як Ердейл, має дивну та непоборимy навичку, що коли я лише покладуся — скаче на канапу, спирається передніми ногами мені на груди та береться лизати мій ніс або око. Від того не відстрашите її ні криком ні просьбами. Довго не міг я зрозуміти, чому вона робить це та що має з того. Аж вкінці впав мені в руки кінольоґічний підручник (книжка про породи собак). У підручнику був такий розділ:

„Ейрдейл або военний пес. Уживають його на війні для відшукування ранених". До того долучений був образок: Мінда, хочу сказати Ейрдейл, серед граду куль стоїть, опершись передніми лабами на грудях раненого вояка та гавкає. Тепер уже знаю, що Мінда хоче заспокоювати на мені свою военну прикмету. А що під рукою не має раненого вояка, то спирається мені на грудях, коли я на канапі читаю ґазету, та ні трошечки не в голові їй повага політичного положення або завзята жірналістична суперечка. Мояж ти военна собачко! Моя самаритянко! Чи не поїхати би нам разом до Китаю або Нікараґви, щоби ти навтішалася справжніми раненими? Або може я повинен би виповісти війну якомусь мешканцеві Верховиць або якомусь атеїстови чи посольському та сенатському клюбові, коли вже я є власником военної собаки? Направду, вороги, не важтеся зачинати собі зі мною! Я вам вистрою щось такого, а коли лежатимете пострілені та розшарпані на полі бою, я закличу Мінду, щоби вона відшукала вас і щоби передніми ногами сперлася вам на грудях. Бо це велить їй вроджений інстинкт.

* * *

Кожде, навіть найвищим розумом обдароване, сотворіння має свої примхи та навички. Арно Новак за ніщо в світі не взяв би в руки телефону; Фердинанд Перовтка чує страшну відразу до прозодії*), а Франтішек Лянґер до містики; інші люди не всилі стерпіти, коли ніж заскрипить до тарілки, а це інші не терплять модерної музики. Панна Гашкова не терпить Гілярка, а одна жінка за ніщо в світі не приступила би до звичайної корови. Мінда відчуває страшну і дивну відразу до мотоцикля. Інші голоси терпить з видимим невдоволенням, одначе тарахкіт мотоцикля викликує в неї божевільний переполох, наче в паламаря перед справжнім сатаною. Моя собака не покланяється ніяким новітнім поглядам. Не любить проклятих машин і винаходів, які не мають на собі ні мяса ні костей та чвалають наче сполошені, а при цьому смердять проклято та нестерпно. Коли вона віросповідує якусь песячу релігію, то в неї мотоцикль відграє ролю сатани. Кожен з нас має в своїй душі якесь вразливе місце, на якому не ростуть ні шкіра ні волосся; відслонене та болючо дріжуче містячко. Його ми раді би укрити перед світом. І бачиш, Міндо, що дня хапає нас хтось або щось саме за те болюче місце. День у день мчиться мотоцикль поза вугол улиці та реве, наче лев, що хоче когось проковтнути. Тоді то ми з руками та ногами ховаємося під канапою в найтеплішій тіни та, дріжучи на всьому тілі, хочемо пе мо перечекати, аж ця хоробська машина помчиться далі. А потім, коли вже довго царить тишина та лише перо й папір скреготять як звичайно, Мінда, всміхнена якось так збентежено, вилазить з криївки, повертить трохи хвостиком, начеб їй соромно було за цю її слабу сторону.

— Я... я роблю це лише оттак, це нічого не значить. Чоловіче, поглaдь мене по голові.

* * *

Сядь собі, Міндо, та слухай: Є три заповіди:

1. Маєш слухати.
2. Маєш удержувати чистоту, дома і на сходах.
3. Маєш їсти, що тобі дают.

Ці три заповіди дано собачому родові, щоби він відзначався від усяких інших звірят на полі. Хто не зважає на ті заповіди, буде проклятий, того кинуть у пекло, а там нема канапки, а чорти на мотоциклях цілісенький день уганяють за грішними собачими душами.

* * *

Крім тих тяжких гріхів є й звичайні гріхи. Ось вони:

Зїсти свого пана.

Скакати на нього із заболоченими ногами.

Гавкати, коли пан пише.

Виливати свою „зупку" на долівку.

Вибігати на вулицю.
Ловити миш на ліжку.
Обнюхувати мою тарілку.
Обгризати килими.
Перевертати ріжні предмети.
Зносити старі кости до дому.
Облизувати ніс свого пана.
Порпати на грядках, засаджених цвітами.

Позаносити кудись панчохи свого пана.

Собака, що шанує також оці закони та приписи, осягає надзвичайну відзнаку, її дуже поважають. Тому собака буває товстезна, наче який директор банку, а ніколи не така, як ті люди, які тратять сили на розпусті, даремних трудах, честилюбивости.

* * *

Одначе є неписана собача заповідь: Любитимеш твого пана. Деякі дуже поважні люди, як Отокар Бжезіна, добачують у собачій вірности ознаку низького та рабського характеру. А я на це кажу, що ми під рабським характером не можемо уявити собі щось більш ентузіястичного, ніж собачий характер. Я ніколи не мав раба, та гадаю, що він є або повинен бути дуже здисциплінований, здержливий, що тихесенько ступає, не видає зі себе ніяких окликів радости, коли побачить свого пана, не кусає його рук, не обіймає, не скаче довкола нього та взагалі не виявляє непогамованого одушевлення та шаленої радости, коли його пан вертається з редакції або відкілясь інде. Собака обдарована спеціяльною силою радости та болю, більше ніж усі звірята й люди. Я не можу собі уявити, що, наприклад, конціпієнт-практикант тихесенько й у радувано міг би кинутися на шию своєму секційному шефові, або що священик на радощах качався би по землі та вимахував би у повітрі ногами й руками, колиб епископ заговорив до нього. Я кажу, що люди відносяться до своїх начальників понуро-службово, а собака любить свого пана пристрасно та безмежно. Може в цьому скриваються сліди прастарого печерного, гуртового життя. Людино, каже такий собачий погляд, я не маю більше нікого, лише тебе. Та глянь, чи ми оба не казочне собаче стадо, що?

* * *

Погорда: так, це підходяче слово. Кіт, це бунтівливе, а рівночасно плебейське сотворіння, глядить на пса зовсім не ворожо, а з дистинґованою погордою. Трактує його з гордою та іронічною вищістю. Це вищість пустельничого сотворіння над чередним духом. Цей великий, кудлатий та галасливий звір скиглить, наче дитина в пеленках, коли її лишити саму, а з радости мало не розірветься, коли пан пустить його до себе. Що за слабість, думає кітка, піднявши брови вгору. Я вдоволяюся сама собою, а роблю, що сама хочу. Передовсім же не даю так легко пізнати моїх почувань, бо це не ялося.

Потім кітка встає та вдарить Мінду кілька разів по лискучому, вогкому носику.

(Кінець буде).

*) Прозодія (грецьке слово), наука про довгі та короткі склади (в поезії). Прозодійні ритми — пісні голов... в честь бога Апольона.

Ішла жінка вулицею. За нею почав слідити мущина.

— Чого ви слідите за мною? — спитала вона його.

— Бо я у вас залюбився — відповів той.

— Чому якраз у мені, — каже тоді жінка. — Там позаді йде моя сестра; вона краща і ви повинні в ній залюбитися.

Мущина оглянувсь і побачив стару, непривітну жінку. Звернувся він до молодої жінки і каже:

— Чому ви сказали мені неправду?

— А хібаж ви мені правду говорили? — відповіла жінка. — Колиб ви мене були любили, як це ви сказали, то не булиб оглядалися за іншими.

Ніякої забави.

До чоловіка, якого мали вішати, прийшла жінка і каже:

— Мій любий, чи не хотів би ти, щоби діти прийшли побачити, як тебе будуть тратити?

— Ні! — суворо відповів муж.

— Оттаке з тобою ціле життя! Ти ніколи не хочеш, щоби твої діти мали якусь забаву.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЗГАДКА ПРО ЛИТОВСЬКОГО КОМПОЗИТОРА.

В першу чергу дозволю собі висказати свою радість зприводу того, що в „Свободі" знаходжу так часто й так богато про литовські справи, а з свого боку додам, що теж саме дається тепер завважувати і в литовській пресі, коли ходить про українські справи.

Також читаю з великим заінтересуванням про описи литовсько-українських свят, які містить „Свобода". Такі описи причиняться дуже богато до заприязнення американських Литовців з американськими Українцями.

При тій нагоді хочу звернути увагу на опис литовсько-українського віча, яке відбулося в Елизабет, Н. Дж., а про яке писалося в ч. 48 „Свободи".

Автор допису згадує там, що литовський хор відспівав дві пісні, яких автором є литовський поет Вайчунас, та що в одній з тих пісень згадується за те, що Литовці ніколи не забудуть Вильна.

Я хочу доповнити це тим, що додам, що та пісня зачинається словами „Гей світе, ми не успокоїмося без Вильна", та що до тих слів уложив чудову музику відомий литовський композитор і артист, п. Антанас Ванагайтіс. Поет Вайчунас ніколи навіть не мріяв про те, що його пісня відограє колись таку ролю. Долерва завдяки мельодії Ванагайтіса стала вона дуже популярною. Пісня та захоплює серце кожного Литовця, вона завертає його память у давні часи великої слави і додає охоти і завзяття до дальшої боротьби. Литовці, співаючи ту пісню, попадають прямо в екстазу.

Тоді доперва, знаючи ту чарівну силу тої пісні, можна зрозуміти, чому Поляки позволяють Литовцям у Вильні співати навіть литовський національний гимн „Литво, наша вітчино, земле великих людей", але замикають тих, що співають „Гей світе, ми не успокоїмося без Вильна".

Думаю, що й Українцям буде цікаво знати про ту пісню й про її композитора, а цей, що дописував до „Свободи", був Українцем і не диво, що не знав про історію цієї пісні й її автора та композитора.

Казис Відікавсказ,
Філаделфія, Па.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ВОДЕРВЛІТ, Н. Й.

З руху в Горожанськім Клюбі.

В річницю закуплення дому Горожанського Клюбу влаштовано дня 21 лютого ювилейний баль, на якім грала музика гром. Михайла Базара та виступали танцюристи школи балетмайстра В. Авраменка під проводом Ш. Слоти.

Виступав також мужеський хор під дірігентурою громадянина Лукіяна Шеремети, члена клюбу, котрий вивчив хор.

Народу зійшлося дуже богато з Когус, Трой, Питсфилд, Гудсон, Амстердам і Олбани.

Золота десятка припала одному Італійцеви, президентови Тройського Клюбу.

Забавою проводив гром. Іван Урбан і старався, щоби все було в порядку.

Дохід з балю призначено на закупно бібліотеки і радія для клюбу.

Горожанський клюб старається зеднати наших Українців до товариськи, а також не забуває за народну працю і підпирає всі народні потреби.

Тепер приготовляємося до виступу з танцями і хором в Едюкейшен Гол в Олбані.

В. Футудуйчук.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

Театральна вистава.

Заходом Української Народньої Школи відбулася театральна вистава двох комедій, а то „Хлопский син" і „Лихо з жінкою, лихо без жінки".

Вистава відбулася дня 28. лютого в Українськім Народнім Домі.

Треба зазначити, що українська школа в Елизабет розвивається гарно, а то завдяки тому, що маємо в громаді свідомих людей і патріотів, котрі розуміють вагу школи. І завдяки тим громадянам наш невеликий Елизабет видніє завжди у всіх жертвах чи народних манифестаціях на одним з перших місць.

Елизабет має гарну церкву, а при ній галю, гарний парк і величавий Народний Дім, в якім міститься школа, яку веде наш ще старокраєвий педагог п. Осип Стеткевич. Другу школу маємо при церкві, а веде її дякоучитель п. Лаврів.

Учасники вистави, хоч самі аматори, бо більшість ще не грала ніколи на сцені, вивязалися з своїх завдань дуже добре. Публика була задоволена, й ті, що грали. В тім треба признати неабияку заслугу доброму учителеви. Мимо важких часів, саля була виповнена публикою по береги. А не бракувало на салі й чужинців.

Всі насміялися до схочу.

Шкільний комітет докладає всіх зусиль, щоби нашу школу вдержати на висоті свого завдання. Тому громадянство наше повинно гордитися своєю школою і не повинно бути між нами ні одної української сімї, яка не посилала би своїх діточок до української школи.

Незабаром школа виступить з новою виставою.

М. Костів.

ПОДЯКИ

Цим складаю щиру подяку Головному Урядови У. Н. Союза за допомогу мені в сумі $50.00, уділену з фонду допомогового. Ця допомога є неоціненою в моїх тяжких обставинах з причини каліцтва.
Михайло Кузьма, член 221 від. Укр. Нар. Союза в Шикаго, Іл.

—o—

Я, нижче підписаний, складаю щиру подяку Головному Урядови Українського Народного Союза за уділення мені допомоги в сумі 50 долярів з фонду допомогового.
Йонкерс, Н. Й.

Кондрат Урбан,
член 12 відділу УНС.

—o—

Я, нижче підписана, складаю подяку Головному Урядови УНС за скоре виплачення 1,000 дол. посмертного по моїм мужі, членови 28 відділу УНС, Дмитрі Харкавому.

Так само дякую урядникам відділу за їх прислугу, яку вони зробили мені й мужові підчас хвороби та похорону.
Маганой Плейн, Па.

Анна Харкава.

—o—

Я, нижче підписана, складаю подяку Українському Народному Союзові за скоре виплачення мені 500 долярів посмертного по їм мужі Івані Буряк. Других 500 долярів посмертного лишилося на дітей.
Маганой Плейн, Па.

Юлія Буряк.

—o—

Я, нижче підписаний член товариства ім. Михайла Драгоманова, від. 181 У. Н. Союза, складаю сердечну подяку Головному Урядови У. Н. С. за уділення мені 50 долярів з фонду запомогового, котрі мені придалися в моїй хоробі, на котру вже хорую 2 роки.
Менвіл, Р. Ай.

Володимир Познанський.

ЛИСТИ З РІДНОГО КРАЮ

(Подаємо в оригіналі ті листи, що наспіли з краю в справі останніх подій. — Ред.).

Германівка, дня 16. І. 1931.

Слава Ісусу Христу!

Доношу вам, дорогий брате, відомість, що я здорова й також чоловік здоров, а поводження наше як звикле при домі. Листи ми отримали від вас, братово, і від тебе, брате, й по доляреви в листах, за котрі вам складаємо сердечну подяку за ваше добре серце, що не забуваєте нас. Ми тут раді, що ти, дорогий брате, не забуваєш за нашу долю під Польщею. Брате, як би ти був у нас, то побачив би сумне життя. Побачив би, як ми тяжко бідуємо, відколи опинилися під Польщею. Дуже красно дякуємо вам, браття Українці, що ви за нас не забуваєте в чужім краю. Бо кривда нам не тільки тепер діється, але відколи Польща підбила нас під себе. Зпочатку Польща так явно не бралася проти нас, менше людей Ляхи били, а менше арештували, а коли добре розгосподарилися, то тоді зачали людей більше арештувати й острійше поступати. Навіть у нас у селі наші Поляки кажуть, що до того дійде, що будуть хлопів пекти шинами, бо таке вони право собі добувають. Ви нас просили, щоби вам написати, хто був у нас битий і арештований. Підчас цього розруху в нас арештовано двох, а саме: Василя Аксентева (сина Стефана) і Феора Соколишина, зятя Панчукових.

Шановні браття Українці, маю честь вам написати, як Поляки на мене напали й на мого товариша. Це тому, що я 1) начальник „Сокола"; 2) член аматорського гуртка; 3) член читальні „Просвіти". Ляхи кажуть, що це мені за Зубову України.

У ночі з 24. 10. на 25. 10. прийшла поліція до моєї хати й арештувала мене й трох товаришів. Нас запровадили до села гмінного. Рано пішла ревізія до мене й до моїх товаришів. Нічого не знайшли особливого, хіба лиш просвітні книги й підручники товариства. Все забрали до поліції.

Потім нас випровадили на дорогу, заложили на наші голови сокільські шапки й насмівалися з нас. „Позір! Будуй Україну", кричали глумливо Ляхи. Нас провадили і кричали: „Козак з Великої України!" На нас дивилися люди, як на Ісуса Христа, коли його вели на розпяття. Запровадили нас до поліції, то зачиться до постерунку.

Тут почали бити. Перше зачав жандарм сукати руки й приступив до Соколишиного і вдарив його два рази в лице, а потім приступив до мене і запитав: „Ти будуєш Україну? к...а твоя мать!" і вдарив раз по голові, а два рази в шию, так тяжко, що я гадав, що очи вилізли й мене кров обіллила всього. Потім Лях каже: „Будуй Україну!" Взяли мене за чуб і витягнули на двір і там лили на мене воду. Потім знову били, примовляючи: „Тішся, козак з Великої України!" Били мене так довго, що я стратив притомність. Люди збоку бачили, і то потім казали, що дуже били мене непритомного. Я тільки памятаю, що очі неначе з праси витискало мені. Потім затягнули до середини в постерунок, де я, очунявши, почув себе, якби по тифі.

В 7-мий год. вечером узяли Соколишиного й відпровадили його до дому, піби на ревізію. Один стрілець польський бере його на ланцюх і провадить, а два жандарми з заду. Стрілець питає його: „Ти грав козака на представленню? Ти показував людям, як жити?" При тім його копали й штурхали. Випровадили за село й привязали до дерева ланцюхами, а самі відійшли на бік і щось радили. Потім приступили й почали катувати. Потім відвязали й припровадили його до дому і там знову били його й жінку, а потім сусіда. Було коло 10. години вночі, коли вони пішли до сусіда й казали, що прийшли на ревізію, шукати зброї.

Нічого не знайшли. Потім Соколишиного знову припровадили до уряду гмінного й там його лишили. Поліція пішла на постерунок за В. Аксентієм. Взяли Аксентієвого в ночи коло 11. години й провадили до уряду гмінного. Провадили його 10 стрільців і два жандарми, так ніби якого розбійника. Заперли двох до арешту, а тих двох випустили на волю. У ночи знову Ляхи впали до арешту й нас били. Били вони, кричали, що бють за те, що будуємо Україну. Нас били: комендант постерунку, заступник коменданта Мілер і постерунковий Павла Плюта.

Дня 26. відставлено нас до Мільниці до тюрми. По дорозі казав постерунковий Плюта, щоби ми оглянулися на місце, де робили вправи з „Соколами", бо казав, що до того прийде, що Українців на цім місці будуть розстрілювати. На другий день радца спротоколував і відставлено нас до арешту, то ми сидїли 6 неділь. Арешт був дуже тяжкий, бо ми були хорі від побиття, й сидїли в темноті 6 неділь. За цей час нас випустили раз на 15 мінут. Ми цей арешт будемо відчувати довші часи. Хто лише попаде в ляцькі руки, то скоро свого здоровля не віднискає.

Ми маємо війта, одним словом хруня. Він Українець, а гірший від Поляка. Ми є люди бідні, але щодо нашої нації, то ми є перші й тепер ми є ті самі, що були.

З поважанням, майтеся гаразд!

Причина.

Лікар: Давайте пять ложечок того ліку мужеві кожного вечора перед спанням.

Жінка пацієнта: Того не можу зробити.

Лікар: Чому?

Жінка: Бо ми маємо дома лише три ложочки.

—o—

Зовсім інакше.

Анна: Чи ти завважила, що Марійка тепер більше говорить як давніше. Передше майже не отвирала уст.

Стефан: Певно, таж вона вставила собі нові зуби.

—o—

Коротка ніч.

Малий Івась перший раз їхав поїздом. По ріжних дивах прийшло ще одно. Поїзд заїхав у тунель, а Івась аж ахнув. Небавом знову стало ясно, а він з дивом крикнув:

— Так скоро вже завтра!

—o—

Більше дає.

Один священик підчас проповіди завважував, що старий Юра, який приходив до церкви з внуком Грицьком, завжди спав підчас проповіди. Щоби тому зарадити, закликав священик Грицька й обіцяв йому дати все два сотики, як той поуважає, щоби старий Юра не спав підчас проповіди. Все йшло добре якийсь час, аж раз священик завважив, що старий Юра таки спить. Потім він закликав Грицька й питає, чому не будив діда.

— Е, — каже Грицько — дідо дає мені пять сотиків за те.

—o—

Щиро.

— Цей образ представляє захід сонця. Це малювала моя дочка. Вона студіювала малярство за кордоном.

— А, так! Тепер уже розумію. Бо в нас я ще ніколи не бачив такого заходу сонця.

—o—

Парасоля і припадок.

На поліції: Чому ви поломили парасолю на голові своєї жінки?

Муж: Зовсім припадково, пане комісар, я не хотів поломити парасолі.

—o—

— Так, товариші, я колись стріляв тигри в Африці — говорить хвалько.

— Алеж в Африці нема тигрів! — завважує знайко.

— Певно, що нема, бо я всіх вистріляв! — додає чванько.

ДВА ГЕРОЇ.

Як у 1912 році вибухнула на балканська війна, із союзних балканських держав перша на Туреччину напала Чорногора. Два Чорногірці підчас виповідження війни Туреччині були в Болгарії.

— Що нам тепер робити? — спитав один Чорногорець. — Турецька держава розпадається, а ми малиб тут тихо сидіти?

— Ні! — відповів другий. — Ми зателеграфуємо до міністра військових справ.

Як загадали, так зробили. И оба герої вислали таку телеграму: „До міністра військових справ, Цетиня. Чи маємо вертатися додому, чи може відси напасти з крила (з боку)?"

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

АВОКА, ПА. Бр. св. І. Хрестителя, від. 326, повідомляє всіх своїх членів, що квартальні збори відбудуться 8 березня, в годині 1.30 пополудни, в галі Турка. На тих зборах буде дискусія про нові відзнаки. Тому проситься всіх членів прийти на сі збори. Довгуючих проситься вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Будемо принимати без оплати вступного в члени Братства і У. Н. Союза. — Онуфрій Лесин, пр.; Теодор Колодій, кас.; Микола Колодій, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Тов. Укр. Січових Стрільців, від. 44, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеться в неділю, 8 березня, в годині 2-ій пополудни. Взивається всіх членів прийти і заплатити свої вкладки. Довгуючі більше як приписує статут члени будуть суспендовані після сего місяця, коли не заплатять свої належитости. — Л. Демчук, секр.

МАНВІЛ, Н. ДЖ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, подає до відома всім своїм членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 8 березня, точно в годині 2-ій пополудни, в Лiберти Галі. Члени, котрі довгують ще за рік 1930, коли не являться і не вирівнають своїх належитостий, будуть суспендовані після статута, котрий самі ухвалювали. — Ілько Шеґера, предс.; М. Вирбицький, секр.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 64, повідомляє своїх місцевих і позаміcцевих членів, що місячний мітінґ відбудеться в суботу, 7 березня, в годині 7.30 вечір, під ч. 435 Мейн Стр. На деннім порядку є важні справи до полагодження, як поправа статута Товариского, участь в манiфестації, котра відбудеться при кінці березня, справа організації молоді і інші справи. Неприсутній член буде відповідати після параґрафу статута. — Володимир Семенишн, предс.; В. Матвіяс, секр.

ФРЕНКФОРД, ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 258, повідомляє своїх членів, що квартальний мітінґ відбудеться в неділю, 8 березня, в годині 3-тій пополудни, в домі Укр. Амер. Горожан. Кождий член повинен інтересуватися справами відділу і тому повинен на сей мітінґ прийти і вирівнати свої вкладки, щоб непаражуватись на суспенду. — М. Шанайда, предс.; Г. Михалюк, кас.; П. Омелян, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Сим повідомляється членів Бр. св. Василія, від. 339, що місячні збори відбудуться 8-го березня, в годині 1-ій пополудни, під ч. 610 С. Американ Стр. А що є важні справи до полагодження, тому проситься кождого члена конечно прибути. — І. Сорока, предс.; І. Сорока, кас.; О. Будай, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Мир, від. 324, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 8-го марта, в годині 3-тій попол., в домі Укр. Громади на 23-тій і Брави ул. Члени довжні по 3 місяці будуть виключені з організації. Всі члени мають бути присутні і вирівнати всі свої залеглости. — О. Горохівський, предс.; Н. Бурак, кас.; Турмот, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Повідомляється членів Тов. Єдність, від. 163, що місячні збори відбудуться в неділю, 8-го березня, в годині 1-ій пополудни, в домі Укр. Ам. Горожан, 847 Н. Френклін ул. Проситься всіх членів прийти на мітінґ на означений час, бо є дуже важні справи до полагодження. Також напоминається довгуючих, щоби вирівнали свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. — А. Дуда, предс.; А. Гнойський, кас.; М. Паранич, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Отсим повідомляється членів Тов. ім. І. Франка, від. 334, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 8-го березня, в годині 1-ій пополудни. Проситься всіх членів прийти на сей мітінґ, бо є дуже важні справи до полагодження. Взивається тих членів, котрі не приходять на мітінґи, лише дітий присилають, щоби вони самі приходили, бо все є нові справи до вирішення. В. Репужинський, предс.; Г. Сушко, рек. секр.

БАЙОН, Н. ДЖ. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 213, повідомляє усіх своїх членів, що квартальний мітінґ відбудеться у вівторок, 10-го березня, в годині 7.30 ввечір. Проситься усіх членів явитись на сей мітінґ, бо маємо дуже важні справи до полагодження. Від дітей грошей не будеться принимати, кождий член мусить явитись на мітінґу. Довгуючі члени мусять вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Позамісцевих членів проситься присилати свої належитости спрост до відділового секретаря. — И. Кобрин, предс.; А. Романів, кас.; Никола Путас, секр.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ У. Н. СОЮЗА

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На „Народний Дім" в Піддубцях, пов. Рава Руська.

Зложили слідуючі: Серафина Щигол 2 дол., Ю. Мадей 1 дол., А. Щигол 2 дол., Стефан і Анна Мисак 5 дол., Марія Трусевич 3 дол., Юлія Міґус 1 дол., І. Ярмола 5 дол., І. Різник 2 дол., С. Лисяк 5 дол., Ю. Ментух 2 дол., С. Мисак 1 д., Д. Коліда 1 д., А. Явгор 50 ц., Теодозія Журавецька 1 д., І. Коцюба 1 д., А. Журавецький 1 д., Г. Шемлій 3 д., Т. Фалин 1 д., Колесник 50 ц., А. Дячик 1 д., Білик 50 ц., Текля Журавецька 1 д., Г. Райнгард 1 д., Марія Міґус 1 д., С. Ґріца 1 д., С. Кіт 1 д., Параньха Радзєвіл 5 д., Г. Мисак 5 д., Журавецький 1 д., І. Ошуст 1 д., Л. Драґон 1 д., Т. Коцюба 5 д., П. Журавецький (пож.) 10 д., Марія Коліда 2 д., Юлія Євгор 1 д., Г. Мисак 1 д., Гр. Мисак 1 д., Настя Ментух 5 д., А Кузьма 1 д., Я. Щигол 5 д., І. Дмитрів 1 д., Г. Борбковський 1 д., М. Савочка 1 д., Г. Салюк 1 д., Іван і Катерина Миц 3 д., М. Канцірук 1 д., М. Близнак 1 д., О. Різник 1 д. Разом зібрано 97 дол. 50 ц. Вислано на кооперативу до села. Хто дав жертву, а не оголошено, хай зголоситься листовно до:

A. Shchyhol,
175 E. 2nd St., New York, N. Y.

—o—

ШЕБОҐЕН, ВІС.

На Рідну Школу.

В неділю, дня 15. лютого ц. р., прийшлося мені загостити до громадянина Ф. Михайлішина на веселу забаву з музикою.

При тій забаві не забуто й за Рідний Край. Підписаний забрав слово й згадав про відносини в старім краю, а зосібна про важкий стан Рідної Школи. По тім чесні гості зложили на Рідну Школу слідуючі жертви: П. Сагай 5 дол.; Н. Михайлішин і Г. Брендзей по 3 дол.; Т. Барсук, Ф. Михайлишин, Н. Андрусяк Я. Фринак, Ю. Стогней по 1 дол.; М. Іванців 50 цнт.; Ю. Григорчак, І. Вдовяк по 25 цнт.; дрібними датками $1.50. Разом $18.50.

Гроші вислано до Обеднання. При тій нагоді хочу піднести, що в місті Шебоґен, Віс., є поважне число Українців, але, на жаль, є нас тільки трох членів відділу 103 У. Н. Союза. А деж инші громадяни?

Т. Барсук,
член від. 103 У. Н. Союза.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На Народний Дім в Мислові, повіт Скалат.

Жертвували: Т. Ґораль $25; П. Білик $10; Г. Гурин $7.50; по $5.00: О. Кінаш, П. Кінаш, О. Ґораль, М. Дацко, І. Ґораль, П. Вовк, Т. Війтович, О. Біда, Ф. Лещук, І. Гурин, І. Потурний, А. Ґораль, Т. Ґораль, М. Кривий, Л. Бучак; по $3: М. Марків, Г. Коханович; по $2: І. Чорній, П. Мелещук, В. Дацко, С. Луцків, Й. Олещук, М. Гук, В. Кучмак, М. Найда, Й. Лукащук, П. Ґурняк, П. Драй, В. Гуменюк, Й. Кавецький, В. Семянишин, М. Данько, А. Кавецький, Н. Кавецький, А. Мілещук, М. Левкович, Бойко, Г. Чорній, М. Микитович, М. Перець, М. Білик, С. Гарасимчук, І. Перчишин, Я. Кулинич; Ф. Геник і П. Яворський по $1.50; по $1: Я. Семенко, М. Ґураль, М. Оконь, С. Червінський, Г. Галунка, В. Китай, А. Шевчук, Д. Яворський, С. Патрило, П. Босак, А. Босак, А. Франковський, М. Люба, М. Бортник, М. Ремус, П. Білик, М. Величка, І. Дашкевич, Т. Павлючка, І. Лацік, М. Кінаш, К. Мотик, С. Малинович, С. Ґурний, С. Горбатюк, М. Оконь, В. Хрущ, Д. Липка, К. Хитрик, М. Весоловська, М. Патрило, А. Мілещук, К. Липка, І. Букса, М. Баран, В. Мандзюк, Й. Коза, В. Червінський, П. Драй, Д. Воловник, А. Яворський, С. Біда; П. Созонів 55 ц.; по 50 ц.: Я. Стасін, А. Скиба, Т. Цвікло, Р. Коваль, В. Новак; по 25 ц.: І. Пукала, Р. Небельський.

З трох балів прибуло: $30, $67 і $42. З представлення $24.

Всі ті жертви вислано до старого краю.

Григорій Гурин, скарбник;
Петро Вовк, секретар.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Коляда Січи ім. Б. Хмельницького.

Заходами Січи ім. Б. Хмельницького переведено коляду на Рідну Школу і зібрано $60, які вислано до Обеднання.

Колядою занялися Січовики: Я. Гаврилко, Й. Чупіль, М. Близнак і І. Галичин.

Жертвували: по 5 дол.: Йосик, Ст. Кріль; по 3 дол.: П. Стасюк, Перчинський; по 2 дол.: Т. Чіп, В. Горн, В. Чарнецький, М. Маквий, Я. Корнат, В. Ґелов; по 1 дол.: А. Гаврилко, Приступа, М. Конюх, Подлесний, М. Шкляр, Сой, Тенза, С. Яворський, П. Кучма, І. Хлистак, Н. Дацко, О. Дзюрка, д-р Л. Цегельський, Степанківський, Я. Чиж, П. Мазурчак, д-р Черняк, В. Юрківський, Вовк, Праліська, І. Довбак, Барановський, Н. Хома; Курчак 50 цнт.; Кушнір 55 цнт.; Горват (Словак) 25 цнт.; по 1 дол.: В. Чайка, М. Феник, Я. Тарас, В. Голубович, І. Тураш; Мисюк 2 дол.; Х. Х. 30 цнт. Разом 60 дол.

Управа Січи ім. Б. Хмельницького в Ню Йорку.

НА ПІДКАРПАТСЬКІЙ РУСИ ПРИБУЛО НАЙБІЛЬШЕ МАДЯРІВ, НІМЦІВ І ЖИДІВ.

Братиславська „Людова Політика" подає, що на Підкарпатській Руси є Русинів 450 тисяч, Мадярів 120 тисяч, Жидів 101 тисяч, Чехословаків 36 тисяч, Німців 20 тисяч. З того видно, що процентово найбільш прибуло Мадярів, Жидів і Німців.

—o—

АМБАСАДОР СКШИНСЬКИЙ ТАКИ УСТУПАЄ.

Німецькі часописи повідомляють, що польський амбасадор при Ватикані, гр. Скшинський, на бажання Ватикану уступає. На місце Скшинського має прийти теперішний амбасадор в Парижі, Хлаповський. Зміна ця наступає в звязку з протестом українських єпископів у Галичині.

—o—

ВИБОРИ ДО РАД НА УКРАЇНІ.

„Комуніст" оголошує вислід останніх виборів до сільських рад: до цих рад вибрано лише 15 проц. комуністів, а решта самі безпартійні. Підчас виборів у селі Чорне під Харковом селяни вбили комуніста аґітатора Снігірка. В селі Дякове потурбовано комісаря, в комуні „Українець" селяни знищили рільничі машини. В Херсонщині, в селі Колонка, сільська рада ухвалила 100 рублів на церкву.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ПОВОРОТ ТАРЗАНА. (19)

Copyright, 1930, by Edgar Rice Burroughs, Inc. All rights reserved.

Як Тарзан упав у воду, він наперед постарався віддплисти на бік від корабельних шруб. Зробивши се, він положився спокійно на филі; в його серці було лишень огірчення, що його вороги так його легко поконали. Він дивився за світлами корабля, що поводи знikали в далечині. Він ще ніколи в життю не кликав помочі, то й тепер йому не прийшло на думку кликати.

—o—

Він потішав себе надією, що може його хтось з моря добуде. Дотого корабель може не був так далеко від берега. Отже він почав плисти в напрямі до берега повільними, довгими ударами. Пливучи, він почув тягар своїх черевиків, отже зняв їх, а відтак також штани, блюзку й сорочку.

—o—

На його немале здивовання, як він поглянув у блюзку за своїми паперами, їх уже не було. Тепер він уже знав, що його викинено поза поруча корабля се з самої пімсти. Роков знову мусів бути вмішаний у справу. Він пустив свое убрання на океан, а самий почав плисти без ніякого тягару. Він плив усе на схід, де, як він знав, був беріг. Перед сходом сонця він побачив далеко якийсь предмет,

Се був останок розбитого корабля. Кількома ударами рук він дістався до нього. Море було спокійне, і розбитий корабель спокійно колихався на филях. Се сильно вспокоювало його, що був умучений двайцятьгодинним пливанням. Тарзан скулився в куточку корабля, вкритого слизьким намулом, і скоро заснув, як він засипляв дитиною в пралісі.

—o—